

Studiekeuze..... Ik weet wat ik wil worden!

In het artikel *Zonder doel kun je niet scoren* van 22 april jl. trekt staatssecretaris Marja van Bijsterveldt van leer tegen de 'uitval' in het hoger onderwijs. Onder verwijzing naar het Inspectierapport 2010 van de Onderwijsinspectie en het betoog in ScienceGuide 13 januari jl. van Dirk van Damme (OECD) spreekt van Bijsterveldt zich uit voor meer en betere matching bij de studiekeuze in het hoger onderwijs. Een zeer zinvolle gedachte, gegeven het huidige uitvalpercentage van 30 % na 2 jaar in het HBO (stoppen en switchen, zie het Inspectierapport).

In mijn beroepspraktijk ervaar ik dat veel van deze uitvallers zowel onvoldoende kennis van de gekozen studie hadden vóór ze er mee startten, als onvoldoende inzicht in de eigen mogelijkheden, ambities en competenties. Vaak ligt deze combinatie aan de uitval ten grondslag. In het voortgezet onderwijs is de informatie die over de gewenste studie verstrekt wordt moeilijk toegankelijk en voor begeleiding bij de studiekeuze ('past dit bij jouw competenties?') ontbreekt veelal de tijd. Met als gevolg de bekende uitval op grote schaal.

Terecht dat van Bijsterveldt meer wil investeren in betere matching en meer intakegesprekken. Goed dat onderzocht wordt op welke wijze het meeste rendement te halen valt. Wenselijk is tevens dat er meer geïnvesteerd wordt in begeleiding van het keuzeprocess in het voortgezet onderwijs. Hiermee is aanzienlijke winst te boeken. Keer op keer blijkt dat met de juiste begeleiding in studiekeuze uitval te voorkomen was geweest.

Helaas is het zo dat veel scholen, opleidingen en decanen zich ter voorkoming van uitval weinig coöperatief opstellen bij verwijzen naar een studiekeuzetraject. School- en opleidingssystemen zijn eerder geneigd het probleem te negeren omdat het slecht past bij het 'succesvolle' imago dat ze graag uitstralen. Terwijl uit de praktijk van de studiekeuzebegeleiding duidelijk blijkt dat met behulp van gerichte loopbaantesten en een aantal gesprekken succesvolle studiekeuzes gemaakt worden.

Veel leerlingen en studenten die uitvallen (of van opleiding switchen) hebben baat bij het volgen van een studiekeuzetraject bij een (extern) coachings- of adviesbureau. In zo'n traject worden ze geconfronteerd met zichzelf en hun eigen mogelijkheden. Primair bij het leren kiezen voor een studie staat namelijk de vraag: *Wat ambieer ik en wat past het beste bij mij als persoon?* Door in een aantal testen en coachingsgesprekken met deze vraag te stoeien en daardoor tegelijkertijd over zichzelf na te denken wordt de leerling/student vaardig in het maken van een onderbouwde studiekeuze.

In het laatste schooljaar zitten en niet weten wat je verder wilt; twijfel aan de studie waar de student aan begonnen is; uitgeloot zijn; met de studie stoppen. In alle gevallen gaat het om de vraag: Wat wil ik – leerling, student – precies met mijn toekomst? Het beantwoorden van die vraag betekent: Werken aan persoonlijke groei en vergroten, verruimen en verdiepen van het begrippenkader. Door coaching bij de zelfreflectie krijgt de leerling/student nieuwe inzichten in zijn mogelijkheden en bijpassende beroepsrichting en studie.

Dit nadenken over zichzelf kan bijvoorbeeld aan de hand van de Socratische benadering. Kenmerkend voor deze methode is het (leren) stellen van vragen, luisteren, inleven, nadenken en een (zelf)onderzoekende houding bewerkstelligen. Doel hiervan is zicht krijgen op eigen aannames, redeneringen en zienswijzen – gerelateerd aan de studiekeuze – en deze samen met de coach toetsen op hun 'waarheid'. Het zorgvuldig onder woorden brengen van gedachten en meningen vormt de basis van jezelf en elkaar verstaan en begrijpen.

Dat begrijpen krijgt ook vorm door het maken van beroepsgerelateerde testen. Hierdoor wordt de leerling/student geconfronteerd met *loopbaanvraagstukken* en de mogelijkheid aan de hand hiervan de eigen carrière te bepalen. Deze loopbaantesten zijn zodanig toegankelijk gemaakt dat

de leerling/student zich gemakkelijk in de testvragen kan verplaatsen en deze beantwoordt *alsof hij aan het werk is*. Onderliggende vragen hierbij zijn: 'Waar draait het bij mij om?' , 'Wat motiveert mij?', 'Waar word ik warm van?'

Nadenken over het soort beroep dat de leerling/student wil uitoefenen stimuleert de persoonlijke ontwikkeling. Het dwingt hem na te denken over wie hij is en wat hij in het leven wil. Antwoord daarop vindt hij niet op internet, in een folder of een voorlichting op een open dag. Dat antwoord vindt hij door zelf na te denken en door anderen bij zijn ideeën te betrekken. Zo ontdekt hij waar zijn interesses liggen, wat zijn sterke kanten zijn en wat voor mens hij is. Dat kan hij niet in z'n eentje, daar is coaching en feedback bij nodig. En huiswerkopdrachten om thuis met familie en vrienden over zijn keuzes en gedachten praten. Juist door met elkaar in gesprek te gaan, bereikt de student het besef wat hij werkelijk wil.

Wat is het resultaat van het studiekeuzetraject? Een aantal passende beroepen, met alle persoonlijke en intellectuele aspecten die daar voor nodig zijn, samen met een beschrijving van de mogelijkheden van dat beroep en de bijpassende studie. Na afloop is de leerling/student meestal zeer enthousiast en is er sprake van herkenning: *Eureka! Ik weet wat ik wil worden!*

2 korte commentaren van studenten na het studiekeuzetraject:

"Ik volg nog steeds met heel veel plezier de opleiding. Zowel de studiekeuze als de opleiding zijn me erg goed bevallen. Vanaf het eerste moduul heb ik het gevoel gehad dat ik op deze studie thuishoor. Ik lees nog met enige regelmaat het rapport door, de leerdoelen die daarin staan houd ik in mijn achterhoofd en heb ik verwerkt in mijn Stappenplan."

"Ik ben nog steeds erg tevreden met mijn studiekeuze. Technische Natuurkunde past goed bij wat ik wil in de toekomst en de rest van de studenten zijn veelal hetzelfde type mensen als ik. Dit is erg fijn, want omdat je je thuis voelt in een stad en omgeving, gaat studeren beter. Als ik opnieuw een keuze zou moeten maken had ik wellicht een iets simpeler technische studie gekozen, maar ik geloof dat hard werk leidt naar resultaat."

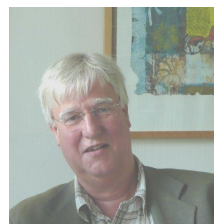
In Nederland zijn een aantal bureaus die leerlingen/studenten coachen bij het maken van een onderbouwde studiekeuze en daar die tijd en ruimte voornemen. Een van die bureaus is WAJT: Werken Aan Je Toekomst.

Voor de leerling/student is WAJT: Luisteren, onderzoeken, je verwonderen, nadenken en je spiegelen aan wat je motiveert om zo je persoonlijke zaken een eigen plaats te geven. En dat alles binnen de humor die het dagelijkse leven ons geeft.

Met vriendelijke groet,

Willem Pots

WAJT
Drs. W. Pots
Hereweg 114 9725 AK Groningen
M: 0649357425
E: info@wajt.nl
www.wajt.nl

Willem Pots: 'Juist door met elkaar in gesprek te gaan, bereik je het besef van wat je werkelijk wilt.'